

แสงดาว โบตัว. (2565). ความหลากหลายของนกและกระรอกในมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาสัตวกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อม. อาจารย์ที่ปรึกษา :
อ.ดร.ศศิธร หาสิน ผศ.ดร.อนัญญา โพธิ์ประดิษฐ์

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความหลากหลายและสถานะของกลุ่มนกและกระรอกในพื้นที่
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ และ 2) ประเมินที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมสำหรับนก
และกระรอกในพื้นที่มหาวิทยาลัยฯ ดำเนินการศึกษาข้อมูลนกและกระรอกโดยใช้เทคนิคการนับตามแนวจุดสำรวจ
ในพื้นที่ศึกษา 3 พื้นที่ในเขตมหาวิทยาลัยฯ ได้แก่ พื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่เกษตรกรรม และพื้นที่นันทนาการ
โดยกำหนดจุดสำรวจเป็น 3 เส้นทาง ห่างจากกัน 100 ม. สำรวจและบันทึกชนิดและจำนวนของนกและกระรอก
เป็น 2 ช่วงเวลา ได้แก่ 06.00-09.00 และ 15.00 – 17.00 เนื่องจากเวลาดังกล่าวจะสามารถครอบคลุมข้อมูล
กลุ่มนกอพยพทั้งเวลากลางวันและกลางคืน ข้อมูลถูกบันทึกแบบเดือนเว้นเดือนระหว่างเดือนพฤษภาคม 2563
ถึงเมษายน 2564 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ จำแนกสถานะของนกและกระรอกในมหาวิทยาลัยฯ โดยใช้ค่าความถี่
ร้อยละของการปรากฏ (FQ) เปรียบเทียบความหลากหลายของนกและกระรอกในพื้นที่มหาวิทยาลัยฯ โดยการ
วิเคราะห์แบบทางเดียวและใช้การทดสอบทีวิเคราะห์ความแตกต่างของจำนวนชนิดของนกและกระรอก ระหว่างฤดู
ฝนและฤดูแล้ง

การศึกษาพบนกทั้งหมด 47 ชนิด 12 อันดับ 29 วงศ์ อันดับที่พบจำนวนชนิดนกมากที่สุด คือ Passeriformes
จำนวน 22 ชนิด (คิดเป็นร้อยละ 47.7 ของชนิดนกที่พบทั้งหมด) และกลุ่มนกที่มีจำนวนชนิดน้อยที่สุดพบเพียง
1 ถึง 5 ชนิด ผลการวิเคราะห์สถานะของนก พบว่า นกที่พบได้ทั่วไปในมหาวิทยาลัยฯ มี 8 ชนิด มีค่า FQ ร้อยละ 83
ถึง 100 ได้แก่ *Streptopelia tranquebarica*, *Artamus fuscus*, *Ardeola bacchus*, *Pycnonotus blanfordi*,
Columba livia, *Geopelia striata*, *Passer montanus* และ *Copsychus saularis* กลุ่มพบน้อยที่สุดมีจำนวน
จำนวน 22 ชนิด มีค่า FQ ระหว่างร้อยละ 16 ถึง 30 เกือบทั้งหมดเป็นสายพันธุ์อพยพ ส่วนชนิดกระรอกพบเพียง
2 ชนิด 4 สายพันธุ์ย่อย คือ *Callosciurus finlaysonii bocourti*, *C.f. cinnamomeus*, *C.f. floweri* และ
Callosciurus erythraeus โดยกระรอกทุกชนิดมีสถานะอยู่ในกลุ่มพบได้ทั่วไปในมหาวิทยาลัยฯ มีค่า FQ ร้อยละ 100
จากการประเมินอยู่อาศัย พบว่า ในพื้นที่เกษตรกรรมที่ความเหมาะสมสูงสุด โดยมีจำนวนชนิดนกอาศัยมากที่สุด
เท่ากับ 35 ± 2.3 SD อันดับที่ 2 คือ พื้นที่นันทนาการ (27 ± 1.8 SD) และอันดับสุดท้าย คือ พื้นที่ชุ่มน้ำ (17 ± 2.5
SD) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (F-test; $p < 0.05$) ไม่พบความแตกต่างของจำนวนชนิดของนกระหว่างฤดูฝน
(28 ± 2.0 SD) และฤดูแล้ง (23 ± 1.9 SD; t-test; $p > 0.05$) อย่างไรก็ตาม การศึกษาครั้งนี้พบกระรอกได้ในทุกพื้นที่
ศึกษา ($p > 0.05$) และตลอดปี ($p > 0.05$)

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษานี้ คือ 1) ข้อมูลความหลากหลาย 2) ระยะเวลาที่ปรากฏ 3) สถานะ
และ 4) ที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม ทั้งของนกและกระรอก สามารถนำไปใช้พัฒนากิจกรรมดูแลนกและกระรอก
เพื่อสนับสนุนกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศภายในบริเวณมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
ซึ่งเป็นบริบทหนึ่งในการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์อีกด้วย

คำสำคัญ : ความหลากหลายทางชีวภาพ อันดับสัตว์ฟันแทะ การดูนก ระบบนิเวศในเมือง การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

Ichangdaw Boruah. (2022). Diversity of Birds and Squirrels at Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage. Master of Science (Innovation of Environmental Management). Advisors: Dr.Sasitorn Hasin, Asst. Prof. Dr.Ananya Propradit

ABSTRACT

This study aimed to 1) investigate the diversity and status of bird and squirrel groups at Valaya Alongkorn Rajabhat University (VRU), and 2) assess the habitat suitable for birds and squirrels at VRU. Bird and squirrel data were collected using point count techniques at three research zones in the VRU: natural wetland (NW), agricultural area (AA), and recreation areas (RA). Each research region was assigned three spots that were separated by 100 meters. Birds and squirrels were counted twice a day, in the morning and late afternoon, to document diurnal and prospective nocturnal migration. From May 2020 to April 2021, data were collected every two months. In the VRU, the %age frequency of occurrence (FQ) was used to classify birds into status categories. One-way ANOVA was used to compare the diversity of birds and squirrels across study areas, and the t-test was used to analyze the difference between wet and dry seasons.

A total of 47 bird species were identified, representing 29 families and 12 orders. With 22 species (47.7% of total represented species), Passeriformes was the most prominent order in the research regions, while the other bird orders had 1-5 species in range. According to the results of the bird status survey, the median value of the FQ varied from 83% to 100% for eight species: *Streptopelia tranquebarica*, *Artamus fuscus*, *Ardeola bacchus*, *Pycnonotus blanfordi*, *Columba livia*, *Geopelia striata*, *Passer montanus*, and *Copsychus saularis*. The least dominating species were identified as twenty-two bird species, representing 16% to 30% of the FQ, with the majority of them being migratory species. There are only two squirrel species and four subspecies: *Callosciurus finlaysonii bocourti*, C.f. *cinnamomeus*, C.f. *floweri*, and *Callosciurus erythraeus*. The institution's squirrel species were all categorized within the most common category, with 100% of the FQ. According to the findings of the appropriate habitat evaluation, the AA had the most bird species (35 ± 2.3 SD), followed by the RA (27 ± 1.8 SD) and the NW (17 ± 2.5 SD; F-test; $p > 0.05$). There was no statistically significant difference between wet and dry seasons (28 ± 2.0 SD vs. 23 ± 1.9 SD; t-test; $p > 0.05$). Nonetheless, squirrels were present in all of the investigated places ($p > 0.05$) and at all times of the year ($p > 0.05$).

The research knowledge gained includes diversity information, duration of appearance, status, and suitable residence of birds and squirrels, which can be used to develop bird and squirrel watching activities to support ecotourism activities in the Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage area, which is also one of the contexts for raising conservation awareness.

Keywords: Biodiversity, Redentia, Birdwatching, Urban Ecosystem, Ecotourism

2536390078

VRU IThesis 62G54800207 thesis / recv: 22032565 19:10:58 / seq: 20